

משנה ערלה פרק ב

Mishnah Orlah, chapter 2

(1) *Terumah* and *terumat ma'aser* [i.e., the *terumah* which the Levite gives to the priest from the tithes he receives, even if it were] of *demai* [which one bought from an *am ha'aretz* who is suspect regarding the separation of tithes], *hallah*, and firstfruits [both of which are referred to by scripture, as *terumah*, any of these, if they become mixed up in dry *hullin*, i.e., non-consecrated produce of the same variety, if the ratio is less than one hundred to one, it becomes *meduma* and the entire mixture is prohibited to non-priests, but they], become neutralized in [a mixture of] one hundred and one [e.g., one hundred *seah hullin* to one *seah terumah*] and [since all of the above are referred to by Scripture as *terumah*, they] combine together [to make up the one *seah*]. And [though, after its neutralization, a non-priest may eat it, however, since the monetary obligation does not become neutralized] it is necessary to take off [from the mixture, an amount equal to that of the consecrated produce which belongs to the priest]. *Orlah* and *kilayim* of the vineyard [since they have two prohibitions, namely, 1. they may not be eaten; 2. one may not derive any pleasure from them, they require double the equation and] become neutralized in two hundred and one and they combine together [to make up one *seah* and where wet, a mixture of the two would prohibit by

רבנו עובדיה מברטנורא

א התרומה. עולין באחד ומאה: אם נפלה סאה אחת מאלו במאה סאין של חולין, בטלה, ומותרים לזרים. בפחות ממאה, הכל אסור לזרים. ומפקינן לה מדכתיב גבי תרומת מעשר (במדבר י"ח) את מקדשו ממנו, מה שהורם ממנו אם חזר לתוכו מקדשו, דהיינו תשעים ותשעה, דממאה הפריש עשרה למעשר, ומעשרה, אחד לתרומת מעשר. **ומצטרפין זה עם זה:** אם נפלה סאה אחת מכולן, לפחות ממאה חולין, מקדשתן. ובהא מודו כולי עלמא דמצטרפין, דשם אחד נינהו וכולהו מקריין תרומה, דבחלה כתיב (שם טו) חלה תרימו תרומה, וביכורים נמי אקרו תרומה, דאמר מר, ותרומת ידך, אלו ביכורים דכתיב בהו (דברים כו) ולקח הכהן הטנא מידך. **וצריך להרים:** הסאה שנפלה, ולתת אותה לכהן, והשאר מותר לזרים. ואף על גב דבערלה וכלאי הכרם דחמיירי טפי אין צריך להרים והאיסור עצמו בטל, שאני תרומה דיש לה בעלים וצריך להרים מפני גזל השבט. אבל בכל שאר איסורים דלא שייך בהו דין גזל, כשהן מתבטלין אין צריך להרים. **עולין באחד ומאתים:** דגבי תרומה כתיב מלאה (שמות כב) מלאתך ודמעך לא תאחר, ובכלאי הכרם כתיב מלאה (דברים כב) פן תקדש המלאה, מה מלאה האמור להלן עולה, כדילפינן מאת מקדשו ממנו, אף כאן עולה. ולפי שכל איסורו שהוא אסור בהנאה, כפלו עלייתו וצריך מאתים. וערלה ילפינן לה מכלאים לפי שהיא אסורה בהנאה כמותן. **ומצטרפין זה עם זה ערלה וכלאי הכרם מעורבין יחד שנפלו לתוך היתר,** מצטרפין לאסור, ביבש

imparting flavor] and [since here it does not belong to the priest] it is not necessary to take off from the mixture [an amount equal to that of the prohibited produce]. Rabbi Shimon says: [*Orlah* and *kilayim* are two separate prohibitions and thus] they do not combine [to prohibit. According to

Rabbi Shimon, not only do they not combine when the mixture is dry to equal one *seah*, but they do not combine even when wet, where a mixture would prohibit it by imparting flavor; here, if one, without the other would not impart flavor, though both together do impart flavor, still they do not combine.] Rabbi Eliezer says: They are counted together in [cases when wet, where combined together there is an amount that would impart flavor, but [they do] not [combine] for imposing a prohibition [when dry].

(2) *Terumah* can [combine with *hullin* to] neutralize *orlah* and *orlah* can [combine with *hullin* to] neutralize *terumah*. How so? A *seah* of *terumah* which fell into [a mixture of ninety-nine *seah* *hullin* (or according to Rabbi Eliezer of *Terumot* 4:7, 99.5 *seah* *hullin*) which now together with the fallen *seah* make up] one hundred [*seah*, (or according to Rabbi Eliezer, 100.5) which is not enough to neutralize] and then three *kav* [i.e., half a *seah*] of *orlah*, or, three *kav* of *kilayim* of the vineyard [fell in], this is the case where *terumah* combines [with the *hullin* and thus the combination of *terumah* and *hullin* have the necessary

רבנו עובדיה מברטנורא

עד מאתים, ובלח בקדירה בנותן טעם. אינן מצטרפין: אפילו לאסור הקדרה בנותן טעם, כיון דשני שמות נינהו. אלא אם יש בקדירה לבטל טעם הערלה בפני עצמן, וטעם כלאי הכרם בפני עצמן, הכל מותר. מצטרפין בנותן טעם: שצריך בקדירה בלח, כדי לבטל טעם שתייהן יחד. אבל לא לאסור: ביבש, שאין צריך שיהיה בהיתר מאתים כנגד שתייהן. והלכה כתנא קמא. ב התרומה מעלה את הערלה: מצטרפת עם החולין לבטל את הערלה. וכן הערלה מצטרפת עם החולין לבטל את התרומה. שנפלה למאה: לאו דוקא מאה אלא פחות ממאה, דאילו מאה ממש, עולה ולא בעי צירוף, אלא הכי קאמר התרומה שנפלה לחולין ונעשה הכל מאה. ואחר כך נפלו שלשה קבין ערלה: סתם מתני' בר' יהושע דאמר בפרק ד' דתרומות דתרומה עולה במאה ועוד, הלכך כשנפלה סאה של תרומה לתשעים ותשע של חולין וחזרו ונפלו שם שלשה קבין של ערלה ומצטרפין עם החולין, שנמצאו שם צ"ט ועוד שלשה קבין חולין, הרי סאה של תרומה בטלה במאה ועוד, אי נמי מצינן לאוקמה בר' אליעזר דהלכתא כוותיה דאמר תרומה עולה באחד ומאה, וכגון שנפלה סאה של תרומה לתוך צ"ט סאין וחצי סאה של חולין. ושלשה קבין הללו של ערלה שהוא חצי סאה, מצטרפין עם החולין להשלים לשיעור מאה של חולין כדי שתעלה באחד ומאה. זו היא שהתרומה מעלה

ratio of two hundred to one] to neutralize *orlah* and *orlah* combines [with *hullin* to make up the necessary ratio] to neutralize *terumah*.

(3) *Orlah* can [combine] to neutralize *kilayim* and *kilayim* can [combine] to neutralize *orlah* and *orlah* can [combine] to neutralize [the] *orlah* [of the fourth year, i.e., *revai*]. How so? If

a *seah* of *orlah* fell into [a mixture of one hundred and ninety-nine of permitted produce which now together equal] two hundred *seah* and subsequently, a little over a *seah* of [*revai*] *orlah* fell in, or, a little more of a *seah* of *kilayim* of the vineyard [fell in], this is how [עיינן ברע"ב דהיינו כר"י] the *orlah* combines [with the permitted produce] to neutralize the *kilayim* and [how] *kilayim* [can combine with the permitted produce to neutralize], *orlah* and [how] *orlah* [of *revai*, can combine with permitted produce to neutralize], *orlah*.

(4) Whatever causes leavening [in ones dough], or seasoning [in ones food,] or anything which would render *medumah* [here, meaning, causing a blending of flavors (see Melekheth Shlomo)], with [a leavening or spicing agent of] *terumah*, or [of] *orlah*, or [of] *kilayim* of the vineyard, [does not become neutralized and]

רבנו עובדיה מברטנורא

את הערלה: שאותה סאה של תרומה נצטרפה עם החולין להשלים מאתים חצאי סאין, להעלות שלשה קבין של ערלה באחד ומאתים. **והערלה את התרומה:** דשלשה קבין של ערלה שוק חצי סאה נצטרפו עם החולין לבטל סאה של תרומה באחד ומאה, דכשנפלה סאה לתוך צ"ט וחצי, נאסרו, וכשחזר ונפל שם שלשה קבין ערלה או כלאים, הותרו. **ג והערלה את הערלה:** צריך לומר, דאחת מהם נטע רבעי, שהם שני שמות, דאי אפשר לאיסור של שם אחד שיהיה מבטל קצתו לקצתו, וקרי תנא לנטע רבעי ערלה שמן הערלה הוא בא, ולהכי קתני הערלה את הערלה ולא קתני הכלאים את הכלאים שאין בכלאים שני שמות כמו שיש בערלה. **שנפלה למאתים:** לאו למאתים דוקא, דאילו מאתים ממש לא בעי צירוף. וכשנפלה סאה ערלה לתוך מאה ותשעים ותשע של היתר, נאסרו, וכשחזר ונפל שם סאה ועוד של כלאים, מצטרפים עם הקצ"ט לבטל הערלה, וכן הערלה מצטרפת עם הקצ"ט לבטל סאה ועוד של כלאים הכרם. והיינו כר' יהושע דאית ליה דערלה בטלה במאתים ועוד, כמו תרומה במאה ועוד, הלכך סאה של כלאים בטלה בקצ"ט ומשהו והעוד בטל בסאה חסר משהו וכן נמי אם נפלה שם סאה ועוד של נטע רבעי, מצטרפין עם הקצ"ט לבטל את הסאה של ערלה שנפלה ואסרה הכל, וכן סאה של ערלה מצטרפת עם הקצ"ט של היתר לבטל סאה ועוד של נטע רבעי שנפל באחרונה. **ד כל המחמץ והמתבל וכו':** הכי קאמר, כל המחמץ והמתבל, בערלה, ובכלאי הכרם, אסור. והמדמע בתרומה המחמץ את העיסה בתפוחים או בשמרי יין של ערלה ושל כלאי הכרם, והמתבל את הקדירה בתבלין של כלאי הכרם או של ערלה, אסור, ואין עולין באחד

is prohibited [no matter what the ratio]. The School of Shammai say: [If this aforementioned agent, regardless of its size, were defiled,] it also defiles, but the School of Hillel say: It [has the same status as regular food and] does not defile unless it contains the [minimum amount required to defile, which is, as the] bulk of an egg. (5) Dostai of Kfar Yatmah was a student of the School of Shammai and he said: I heard from Shammai the Elder who said: Nothing ever defiles

unless it contains an amount as the bulk of an egg.

(6) Regarding what was it said: Whatever causes leavening, or seasoning, or anything which would render *medumah*, the ruling is [always] stringent? In the case where the mixture is of the same variety. [Regarding what was it said: The ruling is] sometimes lenient and sometimes stringent? In a case where one variety is mixed with another variety. How so? If leavening of wheat [which was *terumah*] fell into a dough of wheat and there is a sufficient quantity to cause fermentation, regardless, of whether it has a sufficient amount to neutralize in one hundred and one, or does not have a sufficient amount to neutralize in one hundred and one, it is [*medumah* and is] forbidden [to non-priests]. If it does not have a sufficient amount to neutralize in one hundred and one, then regardless, of whether there is a sufficient quantity in the leavening to cause fermentation,

רבנו עובדיה מברטנורא

ומאתים, וכן בתרומה כיון שהחמיצה עיסה של חולין בשאור של תרומה, ונתבלה קדירה של חולין בתבלין של תרומה, נעשה הכל מדומע ואסור לזרים ואינו עולה באחד ומאה. בית שמאי אומרים אף מטמא: שאור טמא שהחמיץ עיסה טהורה, או תבלין טמאין שתבלו קדירה טהורה, אע"פ שאין בשאור או בתבלין כביצה שהוא שיעור טומאת אוכלין, נטמאת העיסה ונטמאת הקדירה. ובית הלל אומרים עד שיהא בו כביצה: דאין אוכל מטמא פחות מכביצה, לא שנא שאור ותבלין ולא שנא שאר אוכלין. ו' ולמה אמרו: כמו ובמה אמרו, כלומר, באיזה ענין אמרו שהחמיץ חולין בשאור של תרומה, והמתבל קדירת חולין בתבלין של תרומה, והמדמע שמערב (ומבשל) חולין ותרומה יחד, שאנו הולכין הכל להחמיר. ומשני, מין במינו. ובמה אמרו פעמים להקל ופעמים להחמיר, במין שנתערב עם שאינו מינו. ומפרש, להחמיר כיצד, שאור של תרומת חטין שנפל לתוך עיסת חטין של חולין, דהיינו מין במינו, אוסר בנותן טעם אפילו יותר ממאה. ועד מאה אוסר אפילו בלא נתינת טעם.

or, it does not have the quantity to cause fermentation, it is forbidden.

(7) [Regarding that which was said: The ruling is] sometimes lenient and sometimes stringent, how so? For example, if crushed beans [of *terumah*] were cooked with lentils and they impart flavor, regardless, of whether it has a sufficiently minute quantity to be neutralized in one hundred and one, or does not have a sufficiently minute quantity to be neutralized in one hundred and one, it is prohibited. If they do not impart flavor, regardless, of whether it has a sufficiently minute quantity to be neutralized in one hundred and one, or does not have a sufficiently minute quantity to be neutralized in one hundred and one, it is permitted. [The Rabbis ascertained that in usual circumstances a ratio of less than sixty to one will impart flavor.]

(8) If leaven of *hullin* fell into a dough and there is a sufficient quantity to cause fermentation, and, subsequently leaven of *terumah* fell in, or, leaven of *kilayim* of the vineyard [fell in], of which there was [also] a sufficient quantity to cause fermentation, [though the *hullin* leaven was sufficient to cause fermentation on its own, nevertheless,] it is forbidden.

(9) If leaven of *hullin* fell into a dough, causing fermentation and, subsequently, leaven of *terumah* fell in, or leaven of *kilayim* of the vineyard [fell in], of which there was a sufficient quantity to cause fermentation, then it is forbidden. But Rabbi Shimon [maintains, that the subsequent leaven is a *notain taam lifgam*, meaning that the flavor it imparts is negative, since it will turn the dough sour, therefore it does not render a mixture forbidden and thus] permits. [However, the

רבנו עובדיה מברטנורא

ז גריסין: של פול של תרומה שנתבשלו עם עדשים של חולין, ונתנו בהם טעם, טעמא לא בטיל אפילו ביותר ממאה. ובלא טעם אפילו בפחות ממאה שרי, דהא דבעינן מאה היינו דוקא חטים בחטים דהוי מין במינו, דאסמכיה אקרא את מקדשו ממנו, מה שאתה מרים ממנו אם נפל לתוכו מקדשו, וזה מין במינו. ז ויש בו כדי לחמץ אסור: הא קא משמע לן, דלא אמרינן הואיל ובלא שאור זה של אסור היתה העיסה מתחמצת על ידי שאור של היתר שנפל בו תחילה לא נחוש לשאור של

בין שאין בו כדי לחמץ, אסור: ז להקל ולהחמיר מין בשאינו מינו, כיצד. (כגון) גריסין שנתבשלו עם עדשים, ויש בהם בנותן טעם בין שיש בהם לעלות ומאה ובין שאין בהם לעלות באחד ומאה, אסור. אין בהם בנותן טעם, בין שיש בהם לעלות באחד ומאה ובין שאין בהם לעלות באחד ומאה, מתר: ח שאור של חלין שנפל לתוך עסה, ויש בו כדי לחמץ, ואחר כך נפל שאור של תרומה, או שאור של כלאי הכרם, ויש בו כדי לחמץ אסור: ט שאור של חלין שנפל לתוך עסה וחמצה, ואחר כך נפל שאור של תרומה, או שאור של כלאי הכרם, ויש בו כדי לחמץ אסור. רבי שמעון מתיר:

Tanna Kamma maintains that since, with the additional leaven this dough can now be used as yeast to further ferment additional loaves, this is a positive factor and is not considered *notain taam lifgam*].

(10) Spices [which are added to a cooked dish] of two, or three categories [of prohibitions], of one species [i.e., peppers of, *orlah*, *asheirah* and *terumah*] or, of three [different species of spices, but one category of prohibition], render [a mixture] prohibited by combining together [i.e., if the combination imparts flavor, though each individually would not]. Rabbi Shimon says (see first Mishnah): The mixture of two or three categories [of prohibition] of one species, or two species [such as ginger and pepper] of one category [of prohibition], do not combine together [the *halachah* does not follow Rabbi Shimon].

(11) If leaven of *hullin* and of *terumah*, fell into a dough and individually each does not have a sufficient quantity to cause fermentation, but taken together they did cause fermentation [this is referred to as a case of גורם — this one and that one caused the result]: Rabbi Eliezer says: I go after the last one [that fell, and in the case where the last one was *terumah* it would be forbidden. And even in a case where the last one was *hullin*, it would be permitted only, if as it was falling, he immediately removed the *terumah* since it had thus become neutralized before the fermentation, (see Pesahim 27a and Avodah Zara 49a and

רבנו עובדיה מברטנורא

איסור. ט ורבי שמעון מתיר: ברישא לא פליג רבי שמעון כיון דנפל שאור של תרומה קודם שנתחמצה בשל חולין והרי היא ממחרת להתחמץ על ידי שאור של תרומה, אבל בסיפא כיון דכבר נתחמצה בשל חולין, כי הדר נפל של תרומה אינו אלא פוגם, ורבנן סברי אף על גב דבעלמא נותן טעם לפגם מותר, שאני הכא שהוא עושה אותה ראויה לחמץ בה כמה עיסות אחרות. והלכה כחכמים. י תבלין שנים ושלושה שמות: שלשה איסורין חלוקין זה מזה קרי שלשה שמות, כגון פלפלין של ערלה ושל אשרה ושל תרומה. אסור ומצטרפין: כלומר, מצטרפין יחד לאסור התבשיל שנתבשל בהם. או שני מינים משם אחד: כגון זנגביל ופלפלין ושניהם ערלה או שניהם תרומה. ואין הלכה כר' שמעון. יא אחר אחרון אני בא: אם השאור של תרומה נפל באחרונה, העיטה כולה נעשית מדומע. ואם של חולין נפל באחרונה, הכל מותר. שהאחרון הוא שעושה החימוץ. והא דשרי רבי אליעזר כשנפל אותו של חולין אחרון, היינו דוקא כשקדם וסילק את האיסור. ואע"פ שהועיל קצת שטייע לאחרון דהיתר לגמור החימוץ, ואע"פ שהועיל קצת שטייע לאחרון דהיתר לגמור החימוץ, אע"פ כן נתבטל טעמו ואינו חוזר וניעור. אבל לא קדם וסלק האיסור ונתחמץ על ידי שניהם, אסור.

י תבלין, שנים ושלושה שמות ממין אחד, או משלושה אסור, ומצטרפין. רבי שמעון אומר שנים ושלושה שמות ממין אחד, או שני מינין משם אחד, אינן מצטרפין: יא שאור של חלין ושל תרומה שגפלו לתוך עפה, לא בזה כדי לחמץ ולא בזה כדי לחמץ, ונצטרפו וחמצו, רבי אליעזר אומר, אחר האחרון אני

Rashi there) because, Rabbi Eliezer maintains that **זה וזה גורם** [prohibits]. But the Sages say [**זה וזה גורם** is permitted and thus]: Regardless, of whether the prohibited [leaven] fell in first, or last, it never prohibits, unless there is sufficient quantity to cause fermentation [on its own].

(12) Yoezer a man of Birah [who like Rabbi Eliezer of the previous Mishnah] was a student of the School of Shammai, and [yet] he said: I asked Rabban Gamliel the Elder, as he was standing at the Eastern Gate, and he said: Regardless, of whether the prohibited fell in first, or last, it never prohibits, unless there is sufficient quantity to cause fermentation [on its own].

(13) If [leather] vessels [such as shoes] were oiled [to soften them] with defiled oil and then [after they dried and were immersed to purify them] he oiled them [once again] with pure oil; or, if he first oiled with pure oil and afterwards oiled them with defiled oil [and immersed them, and now with use some oil was expelled]; Rabbi Eliezer says: [It always ejects the first oil and thus,] I go after the first oil [and if the first was the defiled oil, it once again defiles the shoes]. While the Sages say: [It always ejects the last oil and thus we go] after the last.

(14) If leaven of *terumah* and of *kilayim* of the grapevine, fell into a dough and each individually does not have a sufficient quantity to cause fermentation, but together they did cause fermentation, [since regarding a non-priest both the *terumah* and the *kilayim* are prohibited thus it falls under the category of two prohibitions, which according to Mishnah 10 above, combines to prohibit, and thus] it is forbidden to non-priests but, [since regarding a priest there is only one

רבנו עובדיה מברטנורא

דסבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור. לעולם אינו אוסר עד שיהא בו כדי לחמץ: דזה וזה גורם מותר. והלכה כחכמים. יג כלים שסבין: כגון מנעלים ושאר כלים של עור שסבין אותן בשמן לרכבן. וחזרו וסבין בשמן טהור: לאחר שנתבש השמן הראשון והטבילו לכלי שנטמא בשמן טמא, חזרו וסבו בשמן טהור. וכשמשתמשים בכלי נפלט השמן לחוץ. אחר ראשון אני בא: דסבר ר' אליעזר, ראשון נפלט לחוץ. וחכמים אומרים אחר אחרון: סברי, אחרון נפלט. והלכה כחכמים. יד אסור לזרים: רבנן לטעמייהו דאמרי לעיל תבלין משנים ושלשה שמות מצטרפין לאסור הדבר ההנתבל.

בא. וְחַכְמִים אֹמְרִים בֵּין שְׁנֵפֶל אֶסוּר בְּתַחֲלָה בֵּין בְּסוֹף לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שִׁיְהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ: יב יוֹעֵזֶר אִישׁ הַבִּירָה הִיָּה מִתְלַמְּדֵי (בֵּית) שְׁמַאי, וְאָמַר שְׁאֵלְתִי אֶת רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הַזֶּקֶן עוֹמֵד בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח, וְאָמַר, לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר, עַד שִׁיְהֵא בּוֹ כְּדֵי לְחַמֵּץ: יג כָּלִים שֶׁסָּכְנוּ בְּשֶׁמֶן טָמֵא, וְחָזְרוּ וְסָכְנוּ בְּשֶׁמֶן טָהוֹר, אוֹ שֶׁסָּכְנוּ בְּשֶׁמֶן טָהוֹר, וְחָזְרוּ וְסָכְנוּ בְּשֶׁמֶן טָמֵא, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, אַחַר הָרֵאשׁוֹן אֲנִי בָּא. וְחַכְמִים אֹמְרִים אַחַר הָאֲחֵרוֹן: יד שְׁאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה וְשֶׁל כִּלְאֵי הַכֶּרֶם שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹךְ עֶסֶה, לֹא בָּוֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ וְלֹא בָּוֶה כְּדֵי לְחַמֵּץ, וְנִצְטַרְפוּ וְחִמְצוּ, אֶסוּר לְזָרִים וּמְתָר לְכַהֲנָיִם.

prohibited agent, i.e., the *kilayim*, which on its own is not sufficient to leaven, it] is [therefore] permitted to priests. Rabbi Shimon [who argues in Mishnah 10 above and maintains, that the mixture of two categories of prohibitions, do not combine together] permits it, both to priests and non-priests [alike].

(15) [The same law applies] if spices of *terumah*, and of *kilayim* of the grapevine, fell into a pot, and each individually does not have a sufficient quantity to cause proper seasoning, but together they did cause proper seasoning, it is forbidden to non-priests but is permitted to priests. Rabbi Shimon permits it both to priests and non-priests.

(16) If a piece of the highest degree of sanctity [of flesh which is permitted to priests only], of *pigul* [where a sacrifice was offered with the improper intent of eating it after its limit] and *notar* [flesh leftover after its time limit, both of which are forbidden to priests and non-priests], were cooked with other pieces of [non-sanctified, permissible] flesh [containing a sufficient amount to neutralize the prohibited meat individually, but not all together, here too, the Sages maintain that], it is forbidden to non-priests, but is permitted to priests, while Rabbi Shimon permits both to priests and non-priests.

(17) If flesh of the highest degree of sanctity [which is forbidden to non-priests even in a state of purity] and flesh of lesser degree of sanctity [which are permitted to non-priests in a state of purity] were cooked with [non-sanctified,

רבנו עובדיה מברטנורא

ומותר לכהנים: דתרומה שריא להו. ואין בכלאי הכרם כדי להחמיץ. ר"ש מתיר לזורים: לטעמיה דאמר שנים או שלשה שמות ממין אחד אין מצטרפין. טו תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם: בהא נמי רבנן לטעמייהו ור' שמעון לטעמיה. ודין תבלין כדון שאור. טז חתיכה של קדשי קדשים: שאסורה לזרים ומותרת לכהנים. ושל פגול. ושל נותר. ושל טמא: דאסירי בין לזרים בין לכהנים. שנתבשלו עם החתיכות: של חולין ויש בחולין כדי לבטל של קדשי קדשים בפני עצמן ושל פגול נותר וטמא בפני עצמן. אסור לזורים: רבנן לטעמייהו דאמרי שנים ושלשה שמות מצטרפין לאסור. ר"ש מתיר לזורים: לטעמיה דאמר שנים או שלשה שמות ממין אחד [אין] מצטרפין. יז בשר קדשי קדשים: אסור לזרים אפי' טהורים בשר קדשים קלים שרי לזרים טהורים ואסור לטמאים ובשלן עם בשר תאוה בשר חולין דשרי אף לטמאים ויש בו כדי לבטל כל אחד בפני עצמו מצטרפין לאסור

רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים: טו תבלין של תרומה ושל כלאי הכרם שגפלו בקדרה, לא באלו כדי לתבל ולא באלו כדי לתבל, ונצטרפו ותבלו, אסור לזרים ומתיר לכהנים. רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים: טז חתיכה של קדשי קדשים של פגול ושל נותר שנתבשלו עם החתיכות, אסור לזרים ומתיר לכהנים. רבי שמעון מתיר לזרים ולכהנים: יז בשר קדשי קדשים ובשר קדשים קלים

permissible] flesh [which are שְׁנֵי תַבְשֵׁלוֹ עִם בֶּשֶׂר הַתְּאֵוָה, אֲסוּר לְטֵמְאִים permitted to all, even in a state of וּמִתֵּר לְטְהוּרִים: defilement and as above contained a

sufficient amount to neutralize the meats individually, but not all together, here even, Rabbi Shimon agrees that], they are forbidden to the defiled [since the flesh of the higher degree and the lower degree is considered one category and combine] but, [even the Sages admit here that they] are permitted to those pure [since the flesh of the highest degree does not have a sufficient quantity to prohibit the mixture on its own, it becomes neutralized].

רבנו עובדיה מברטנורא

טמאים אפילו לר"ש דקדשי קדשים וקדשים קלים שם א' להם כדאמרינן לעיל גבי תרומה וחלה ובבורים ומותר לזרים טהורים אפילו לרבנן דקדשי קדשים אין בהם כדי לאסור.